

CRIPTOMONEDA: PERSPECTIVE LEGALE, CONTABILE ȘI FISCALE.**Prof. univ. dr. habil. BUNGET Ovidiu-Constantin¹, BALEA Maria-Roxana²**^{1,2} *Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, România*E-mails: ¹ ovidiu.bunget@e-uvt.ro, ² maria.balea95@e-uvt.ro

Summary: OCDE recognizes the implications of interpretive mismatches of the nature of cryptocurrency and the importance of harmonizing them among states. The state must provide its citizens with fiscal and legal stability for the actual economic recovery, where cryptocurrency tends to occupy an increasingly high position in the top of financial interests. The research question is whether today a company can operate with cryptocurrency and be sure of its legal, accounting and tax effects? The research methods used are document analysis and case study. The result confirms that the field of cryptocurrency transactions is currently insufficiently regulated.

Cuvinte cheie: criptomonedă, tratament contabil, IFRS, tratament fiscal, reglementare, moneda de raportare.

Clasificarea JEL: M41, M48, F30

Introducere

Deși au trecut 12 ani de când Satoshi Nakamoto a creat moneda digitală Bitcoin¹³, ritmul în care statele lumii se apleacă asupra reglementării acestei noutăți este unul lent, pe alocuri cu totul depășit de situație. Este celebră afirmația publică a lui Rick Falkvinge prin care acesta a susținut faptul că Bitcoin va avea asupra băncilor același efect pe care e-mail-ul l-a avut asupra serviciilor poștale. Astăzi putem concluziona cu toții că, indiferent de stat, Poșta nu a dispărut, dar cu siguranță nu va mai fi vreodată ceea ce a fost înainte de e-mail. Internetul a fost momentul în care omenirea a marcat un important pas evoluționist, iar din acel moment lucrurile s-au simplificat exponențial pentru om până în punctul în care ne aflăm astăzi: prin simpla deținere a unui device mediu-performant și a accesului la internet, mintea umană poate crea *orice*. În urmă cu 3 ani, unul din 10 români deținea criptomonedă¹⁴, în timp ce în urmă cu 12 ani Bitcoin nu a fost altceva decât o idee.

Este de notorietate faptul că legislația a apărut mereu după noutatea creată de om. Legea vine să reglementeze ceea ce persoanele deja întreprind, mai devreme sau mai târziu. Între momentul apariției noului și momentul reglementării acestuia nu poate exista identitate, de cele mai multe ori trecând timp însemnat între cele două. Primele efecte economice se produc imediat după ce noutatea capătă o anumită amploare și relevanță, în timp ce primele efecte contabile, fiscale și juridice se produc după ce statele devin conștiente de potențialul noului.

Planul de conturi nu face excepție; acesta nu este altceva decât un produs al civilizației, care vine să organizeze uniform evidențele agenților economici. Noi conturi sunt adăugate pe măsură ce realitatea evoluează. Înaintea unui astfel de rezultat concret, domeniul fiscal este primul care reacționează la nou. Cercetarea noastră relevă faptul că unele state au creat conturi contabile speciale pentru criptomonedă.

În centrul fiecărei cercetări trebuie să ne aplecăm spre analiza cauzelor. Deși pare tentant să afirmăm că în cazul criptomonedei, cauza pare să fie bivalentă la prima vedere (interesul economic și cel pentru confidențialitate), adevărul este că interesul pentru confidențialitate se naște tot din cel economic. Interesul pentru confidențialitate se dorește a fi un paravan în fața autorităților fiscale și nu ar fi astfel

¹³ Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Available on the Internet: <<https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>>

¹⁴ Drăgan A. (2018). Study: One in ten Romanians have a cryptocoin and 33 percent want to buy one. *Business Review*. Available on the Internet: <<https://business-review.eu/money/study-one-in-ten-romanians-have-a-cryptocoin-and-33-percent-want-to-buy-one-184101>>

dacă caracterul economic ar lipsi. Orice raport juridic cu caracter economic reprezintă nodul prin care individul/entitatea este integrat/ă contributiv în societate. Până la urmă, statele există și se dezvoltă pe baza contributivității persoanelor.

Statele au la îndemână două variante prin care pot integra criptomoneda în reglementările naționale și justifica reținerea unor cote din valoarea acesteia în numele comunității sale: prin interpretarea normelor deja existente și prin edictarea de noi norme perfect croite pentru ceea ce criptomoneda se dorește a fi.

Despre criptomonedă s-a discutat intens în ultimii ani, iar pandemia cauzată de virusul SARS-CoV-2 pare să fi amplificat interesul oamenilor pentru ea. Reglementarea expresă a criptovalorilor pare să fie din ce în ce mai dezirabilă.

Bitcoin, pionierul criptomonedelor poate ajunge în posesia unei persoane prin două modalități: prin cumpărare sau prin minare (operațiunea de creare a Bitcoin-ului). De aici și finalitatea: deținerea în vederea tranzacționării, deținerea în scop de investiție, generarea de profit prin minare.

Nu este greșit să afirmăm că, la fel ca orice noutate, ea este experimentată în nume propriu înainte de a fi exploatată la nivel de persoană juridică. Cu cât implicațiile economice sunt mai mari, cu atât întreprinzătorul va fi mai înclinat spre a construi o entitate economică reglementată și va tinde spre a contabiliza afacerile sale într-un mod cât mai transparent.

Astfel, lucrarea evidențiază în linii mari tratamentele contabile care ar trebui avute în vedere în ceea ce privește deținerea criptomonedei Bitcoin de către o societate și subliniază finalitatea fiscală a aplicării acestora.

Așadar, ar putea astăzi o societate care are ca obiectiv economic tranzacționarea, deținerea sau minarea de criptomonedă să desfășoare aceste activități în deplină siguranță contabilă, fiscală și legislativă?

Literatura de specialitate

Interesul pentru cercetare pare să fie în continuare crescut, deși în anii precedenți au fost publicate numeroase articole care sintetizează caracteristici importante despre criptomonedă. Astfel, contrar așteptărilor, criptomoneda rămâne de actualitate și interesul pentru cercetarea aspectelor juridice, fiscale și contabile care planează asupra sa rămâne în continuare unul ridicat.

Cercetarea și studiul criptomonedelor par să fi cunoscut o creștere importantă în urmă cu 3 ani, precum Google Trends ilustrează, în prezent cunoscând un platou (Figura 1).

Din mica mulțime a articolelor publicate pe tema criptovalorilor, un raport al OCDE publicat în 2020 devine material de referință¹⁵. Acesta evidențiază punctele de vedere ale puterilor G20 asupra criptomonedei și intuim că va reprezenta baza multor articole academice de actualitate.

Totodată, același material a realizat ceea ce multe articole strict naționale nu reușesc să obțină, și anume o imagine globală și pestriță a unui fenomen esențialmente unic ca și mecanism. Reușește să explice de ce încă nu există armonie în reglementarea naturii criptomonedelor și deși descoperă complexitatea și varietatea problemei, tinde să pună presiune pe națiuni ca să întreprindă eforturi către recunoașterea acestei realități.

¹⁵ OECD (2020), *Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues*, OECD, Paris. Available on the Internet: < www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policyissues.htm>

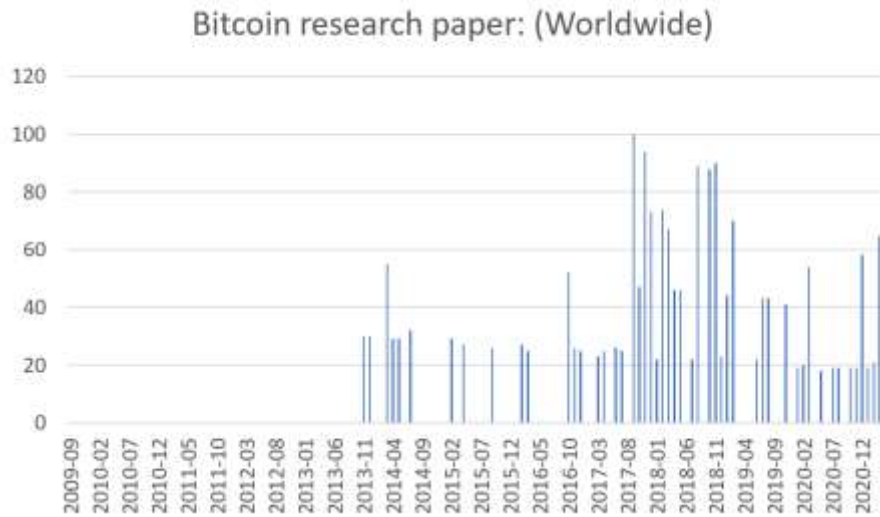

Fig. 1. Căutări web conținând sintagma „Bitcoin research paper”, nivel mondial, din ziua apariției Bitcoin și până în prezent.

Sursă: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2009-09-01%202021-03-12&q=Bitcoin%20research%20paper>

Articolul respectiv evidențiază și diferențele de nuanță în ceea ce privește încadrarea criptomonedei în legislația statelor G20 din punct de vedere fiscal (Figura 2.)

Intangible assets other than good will	Financial instrument or asset	Commodity or virtual commodity	Currency	Legal payment method	Not specified
Australia, France, Chile, Czech Republic, Luxembourg, Nigeria, Spain, Sweden Switzerland** and the United Kingdom	Argentina,* Brazil, Croatia, Denmark, Israel, Japan, Slovak Republic and South Africa	Austria, Canada, China and Indonesia	Belgium, Cote d'Ivoire, Italy and Poland	Japan	United States

Source: Questionnaire responses and country guidance documents.

* Note from Argentina: There is no clear definition. However, for income tax purposes, virtual currencies are mentioned along with some financial instruments or assets.

** Note from Switzerland: With the exception of companies that trade in virtual currencies. Those companies account for virtual currencies under inventories.

Fig. 2. Exemple de definiții ale monedelor virtuale pentru scopuri fiscale

Sursa: www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policyissues.htm

O legătură importantă, care ar putea fi studiată în continuare, este cea dintre caracteristicile Bitcoin și publicarea cărților pe această temă. Afirmăm astfel deoarece literatura de specialitate poate fi consultată cu precădere prin intermediul internetului, publicațiile scrise fiind insuficiente pentru a fundamenta o cercetare bazată exclusiv pe informațiile conținute în acestea. Volatilitatea criptovalorii și lipsa de armonie în reglementarea acestora fac aproape imposibilă publicarea unei cărți fizice în legătură cu aceasta din cauza faptului că la foarte puțin timp după publicare este posibil ca informațiile conținute în paginile cărții să își piardă caracterul actual. Din acest motiv, majoritatea cărților în format fizic tratează aspecte istorice sau controversate ale criptomonedelor sau reprezintă manuale de minare a acestora.

În România, propuneri importante *de lege ferenda* vin prin intermediul unui articol de specialitate¹⁶, publicat pe website-ul ceccarbusinessreview.ro, în principal din punct de vedere contabil.

Ceea ce se poate reproșa literaturii de specialitate în ansamblul său este fracționarea însemnată a acesteia și lipsa de sinteză, ceea ce ar putea deschide calea spre un demers academic complex. Deși s-a scris mult în ultimul timp pe acest subiect, nu înseamnă că toate aspectele referitoare la acest nou curent au fost concluzionate, de unde și lipsa unei reglementări armonizate interne și internaționale.

Studiul documentelor, studiu de caz și rezultate

În ceea ce ne privește, studiul de caz asumat de prezenta lucrare își propune să urmeze în abstract mersul unei societăți care astăzi se constituie și își propune să realizeze profit din activități cu Bitcoin. Scopul analizei este de a găsi răspunsuri, cel puțin parțiale, la următoarele întrebări, culminând cu o concluzie:

„Care este scopul activității cu criptomonedă și cum se reprezintă deținerea criptomonedei în contabilitate?”

„Cum se declară fiscal câștigul din criptomonedă și cât se datorează statului?”

„Poate această societate să desfășoare activitățile pentru care a fost creată și să fie sigură de implicațiile fiscale, legale și contabile ale acesteia?”

„Cum ar influența activitatea de business a societății, reglementarea expresă a criptomonedei în România?”

Primul pas în constituirea unui societăți este alegerea obiectului de activitate. Acesta este și primul moment în care ne lovim de lipsa de reglementare a criptomonedei: nu există încă un cod CAEN dedicat acesteia. Fără să divagăm de la obiectul de studiu al lucrării, am putea recomanda alegerea unui CAEN din clasa 6, cu precădere 6311-Prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe, nu pentru că ar fi ideal, dar ar fi cel mai potrivit pentru moment.

Al doilea pas este să ne întrebăm cum anume își propune societatea să întrebuițeze Bitcoin. De aici, posibilitățile contabile se bifurcă. Vom alege ca și reper Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Activitatea de minare a criptomonedei

Dacă societatea va mina Bitcoin, atunci ar trebui să ne orientăm spre aplicarea IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții, precum IASB subliniază că ar fi posibil¹⁷. Totuși, realitatea este că IASB este tăcută în prezent și aproape reticentă în a califica criptovalorile, în special provenite din minare. Argumentul ar fi faptul că, în general, cei care minează vor fi orientați și spre a deține în vederea vânzării/investiției.

Minarea, nu reprezintă activitatea de extracție efectivă a unui Bitcoin, ci este un cuvânt care face referire la acțiunea de creare a acestuia. Cert este faptul că, la finalul verificării unei tranzacții în bloc, *minerul* va fi recompensat cu un comision constând în criptomonedă. Atenționările care pleacă din partea IASB cu privire la aplicarea IFRS 15 se referă la faptul că cei care aplică acest standard ar trebui să poată încadra demersurile lor în noțiunea de *contract*.

Acum, din punct de vedere juridic, contractul este un tip de raport juridic. Acesta poate fi încheiat și

¹⁶ Păunescu M, Popa A., Ciobanu R, Propuneri privind înregistrarea în contabilitate a criptomonedelor potrivit reglementărilor contabile românești, *CECCAR Business Review*, No 9/2020, pp. 11-24, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.09.02>

¹⁷ IASB. (Iulie 2018). Transactions involving commodities and cryptocurrencies. *IASB Agenda 12D*. Available on the Internet: <<https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/july/iasb/ap12d-ias37.pdf>>

verbal, prin simplul acord de voințe. Întrebarea care planează asupra situației este: „*Poate o operațiune realizată cu ajutorul calculatorului să valoreze contract?*”. Răspunsul care să limiteze răspunderea ar fi „*posibil*”, însă există și companii care susțin un răspuns afirmativ la această întrebare¹⁸. În ceea ce ne privește, înclinăm spre a considera că raportul care se naște între părțile care operează cu Bitcoin poate întruni elementele unui contract.

În continuare, dacă minerul alege să realizeze aceste activități împreună cu alte societăți, datorită nivelului de tehnologie care trebuie asigurat, atunci acesta va trebui să aplice și IFRS 11 Angajamente comune¹⁹. Veniturile vor fi repartizate în conformitate cu metoda de repartizare aleasă de grupul de mineri²⁰.

Deținerea de criptomonedă. Funcția criptomonedei de investiție.

Criptomoneda poate fi văzută de majoritatea oamenilor alfabetizați informatic ca o alternativă investițională la cumpărarea de imobile. De aceea, tot mai multe persoane achiziționează criptomonedă sau fracțiuni de criptomonedă în scopul de a-și maximiza veniturile la pensie, având în vedere creșterile spectaculoase de preț de care Bitcoin (în principal) a dat dovadă în 2017 și mai ales în 2020.

Astfel, dacă societatea va fi orientată spre a cumpăra și a deține criptomonedă în scop de investiție, atunci ar fi recomandată aplicarea standardului IAS 2 în principal și în subsidiar IAS 38, precum se arată în comunicarea din Iunie 2019²¹ a IASB. În conformitate cu paragraful 112 din IAS 1, societatea are obligația de a expune aspectele care conduc la o mai bună înțelegere a situațiilor ei financiare.

Contabilizarea corectă a criptomonedei este deosebit de importantă din prisma implicațiilor fiscale, atât pentru societate cât și pentru stat. Precum afirmă reputeți autori în domeniu, în ceea ce privește criptomonedă „*la nivel național, interesul a fost mai degrabă stârnit prin prisma neclarităților legate de impozitare decât prin prisma interesului în ceea ce privește reflectarea în situațiile financiare*”²².

Prima modificare legislativă din România, croită după natura investițională a criptomonedei a fost modificarea art. 114 alin. (2) din Codul fiscal în sensul includerii venitului din transferul de monedă virtuală în masa veniturilor impozabile realizate de persoanele fizice și implicit impozitarea acestuia. Declararea acestui venit se face prin Declarația Unică până la data de 25 Mai a anului următor realizării venitului. Cota de impozitare este de 10% și se aplică asupra *profitului* din monedă virtuală. Însă acest scenariu este aplicabil precum am învederat, persoanelor fizice. Aceste venituri sunt exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale, însă dacă nivelul lor net anual depășește 12 salarii minime brute, contribuabilul va trebui să achite contribuția de asigurări sociale de sănătate.

În ceea ce privește societățile care sunt supuse impozitului pe venitul microîntreprinderilor, cota de impozitare se aplică asupra venitului, neexistând probleme interpretative aici.

¹⁸ Grant Thornton International Ltd. (2018). Accounting for crypto assets – mining and validation issues. *IFRS Viewpoint*. Available on the Internet: <<https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2018/accounting-for-crypto-assets---ifrs-viewpoint-10.pdf>>

¹⁹ Procházka, D. (2018). Accounting for Bitcoin and Other Cryptocurrencies under IFRS: A Comparison and Assessment of Competing Models. *The International Journal of Digital Accounting Research*. Available on the Internet: <https://www.researchgate.net/publication/328894135_Accounting_for_Bitcoin_and_Other_Cryptocurrencies_under_IFRS_A_Comparison_and_Assessment_of_Competing_Models>P. 172.

²⁰ Madeira, A. (2017). *How to Choose and Connect to a Bitcoin Mining Pool?*. Available on the Internet: <<https://www.cryptocompare.com/mining/guides/choose-a-bitcoin-mining-pool-and-how-to-connect/>>

²¹ IASB. (Iunie 2019). *Holdings of Cryptocurrencies (Project)*. Available on the Internet: <<https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/agenda-decisions/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>>

²² Păunescu M., Popa A., Ciobanu R., Propuneri privind înregistrarea în contabilitate a criptomonedelor potrivit reglementărilor contabile românești, *CECCAR Business Review*, No 9/2020, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.09.02>

Dacă societatea este supusă impozitului pe profit, ne putem prevala de direcțiile indicate tacit sau expres de către IASB.

În ceea ce privește taxa pe valoare adăugată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a decis în anul 2015 că tranzacționarea de Bitcoin este scutită de TVA, prin intermediul cauzei Hedqvist²³. Încă o dată, CJUE a dat dovadă de deschidere spre viitor, soluționând o cauză *exotică* cu implicații fiscale în blocul comunitar.

În România, deși legislația în domeniu este lacunară, precum am învederat *supra*, organele de control fiscal își propun să identifice acei întreprinzători care aduc prejudicii Statului român prin nedeclararea sau declararea deficitară a tranzacțiilor și a veniturilor din criptomonede. Astfel, de curând, inspectorii din cadrul Direcției Generale Antifraudă Fiscală ANAF au dat publicității un comunicat de presă din care rezultă că au identificat un prejudiciu de peste 1,94 milioane de lei, format din impozit pe profit și taxă pe valoare adăugată. Este vorba despre o societate din România care au încasat fără să declare 7,59 milioane de lei din vânzarea unor pachete care conțin produse „educaționale”, dispozitive de „minare” și investiții pentru o monedă virtuală numită OneCoin. În comunicatul de presă se mai menționează faptul că, „pentru a păstra aparența legalității, reprezentanții firmei declarau și plăteau taxe doar la valoarea comisioanelor percepute, în timp ce sumele încasate erau virate ulterior către o firmă cu sediul în altă țară. Această firmă era utilizată doar pentru a transfera sumele de bani încasate urmare activității desfășurate pe teritoriul național, fără a avea alte relații economice cu firma românească.”²⁴

DGAF a făcut totodată demersuri în vederea asigurării recuperării prejudiciului, instituind măsuri asigurătorii asupra *activelor financiare* identificate, sesizând totodată organele de urmărire penală competente. La finalul comunicatului se lansează succint o atenționare generală, adresată publicului larg, astfel: „*Atenționăm deținătorii de monede virtuale să se asigure că respectă toate obligațiile fiscale aferente obținerii de venituri din tranzacții cu aceste monede.*” Mult prea generală și lacunară, afirmația transmite întreprinzătorilor faptul că organele fiscale nu sunt împiedicate de reglementarea sumară a acestor tipuri de tranzacții și își propun să continue în demersurile lor.

Comunicatul nu reprezintă decât o fărâmă de informație dată publicității despre o cauză despre care vom auzi cu toții detalii edificatoare pentru practica judiciară din domeniu, în anii ce vor urma, pentru că, după cum bine știm, efectele definitive ale unui control fiscal se pot observa și după 10 ani de procese lungi și istovitoare.

Precizam la începutul lucrării faptul că unul dintre atracțiile tranzacționării criptovalorilor este confidențialitatea. Tocmai pentru că această calitate acționează împotriva statelor, se fac eforturi mari în direcția în care confidențialitatea criptomonedelor va deveni o amintire de domeniul trecutului. Motivul principal este faptul că prin tranzacțiile lipsite de informații sensibile se subvenționează activități ilicite și se pecetluiesc achiziții periculoase pentru ordinea de drept.

Astfel, România transpune directiva UE 2018/843 prin intermediul OUG nr. 111/2020 în legislația națională și modifică Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Una dintre modificările importante este aceea de a include persoanele care facilitează serviciile de tranzacționare cu monedă virtuală în categoria entităților obligate să identifice activitățile suspecte.

²³ Court of Justice of the European Union. (2015). Press release No 128/15. Judgement in Case C-264/14 Skatteverket v David Hedqvist

²⁴ Direcția Generală Antifraudă Fiscală, Agenția Națională de Administrare Fiscală, *Prejudiciu de peste 400.000 euro cauzat prin nedeclararea veniturilor obținute din vânzarea OneCoin*, Available on the Internet: <<http://www.antifrauda.ro/Prejudiciu-de-peste-400.000-euro-cauzat-prin-nedeclararea-veniturilor-ob%C8%9Binite-din-v%C3%A2nzarea-OneCoin-a-285.html>>

Responsabilitatea se mută așadar de pe umerii investitorului pe cei ai intermediarului, constructorul platformei care permite tranzacționarea cu criptomonedă.

În ceea ce privește moneda de raportare a tranzacțiilor cu criptomonedă, conform art. 3 din Legea contabilității nr. 82/1991 și a punctului 7 din OMFP nr. 1802/2014, contabilitatea se ține în limba română și în moneda națională. Totodată, contabilitatea operațiunilor efectuate în valută se ține atât în moneda națională, cât și în valută. Astfel, încasările și plățile în valută se înregistrează în contabilitate la cursul zilei precedente, comunicat de BNR. La data întocmirii situațiilor financiare, elementele monetare exprimate în valută (disponibilități și alte elemente asimilate, creanțe și datorii în valută) se revaluează la cursul comunicat de banca națională a României valabil pentru ultima zi a perioadei de raportare.

Este oare o tranzacție cu criptomonedă o tranzacție în valută? Conform legii, tranzacția în valută reprezintă o tranzacție care este exprimată sau care necesită decontare în valută, atunci când o entitate: cumpără sau vinde bunuri ori servicii al căror preț este exprimat în valută sau achiziționează sau cedează active ori suportă sau decontează datorii exprimate în valută prin alte modalități decât cele enumerate mai sus. Totodată, o operațiune în valută trebuie înregistrată în momentul recunoașterii inițiale în moneda funcțională (moneda în care operează entitatea), aplicându-se sumei în valută cursul de schimb la vedere dintre moneda funcțională și moneda străină, la data efectuării tranzacției.

În continuare, IAS 21 ne spune că elementele nemonetare sunt toate elementele din bilanț, altele decât numerarul, drepturile în numerar și obligațiile în numerar. Așadar, ele includ stocurile și imobilizările necorporale.

Tot IAS 21 prevede că la fiecare dată de închidere a bilanțului elementele nemonetare care sunt evaluate la cost istoric exprimat într-o moneda străină, trebuie raportate prin utilizarea cursului de schimb aferent datei tranzacției, iar elementele nemonetare care sunt evaluate la valoarea justă exprimată într-o moneda străină, trebuie raportate prin utilizarea cursului de schimb ce exista la data la care au fost determinate aceste valori.

Având în vedere cele expuse mai sus, putem afirma că, primele intenții de a recunoaște criptomonedă vin din partea domeniului fiscalității. Pentru a evita eventuale abuzuri venite din partea organelor fiscale, profesioniștii contabili tind spre o încadrare cât mai exactă a acestor valori în contabilitate. IASB tinde să vină în sprijinul lor, însă o face timid la aproximativ 9 ani de la apariția Bitcoin, lăsând în continuare loc de interpretări. Reglementarea juridică a criptovalorilor rămâne codașă. În acest ultim domeniu, Uniunea Europeană se apleacă tot mai mult spre evitarea urmărilor potențial negative ale tranzacționării cu Bitcoin și implicit luptă pentru a ridicarea vâlului de confidențialitate de pe tranzacțiile cu monedă virtuală. OCDE în schimb, la 11 ani de la apariția fenomenului, reușește să ilustreze discrepanțele concrete dintre țările lumii când vine vorba de reglementarea și fiscalizarea monedelor virtuale și pune presiune pe armonizarea acestor aspecte.

Individual, statele au la îndemână două variante prin care pot integra criptomonedă în reglementările naționale și în sistemul de fiscalizare: să interpreteze normele deja existente sau să edicteze noi norme care să se refere la criptomonedă. În România, există deja un punct de plecare în reglementarea criptovalorilor și considerăm că ar fi eficientă referirea expresă la acestea acolo unde este necesar, așa cum s-a procedat cu includerea venitului obținut din activități de tranzacționare cu monedă virtuală în Codul fiscal.

O societate care își dorește să activeze în domeniul criptovalorilor va trebui să întreprindă muncă de cercetare sau să contracteze astfel de servicii, în ceea ce privește corecta evidențiere a acestor active în contabilitate. Deocamdată, aprecierile pot fi făcute doar de la caz la caz.

Concluzii

Pârghiile legale existente sunt aşadar larg-interpretative și deși sarcina fiscală ar putea fi determinată cu aproximație pentru un întreprinzător de mărimi reduse, pentru o societate care aplică impozitul pe profit gradul de incertitudine fiind destul de mare.

Astfel, nu putem să nu ne întrebăm cum anume ar ajuta o mai bogată reglementare a criptomonedei la bunul mers al operatorilor economici cu acest obiect de activitate?

În primul rând, societatea ar ști ce obiect de activitate să aleagă. Reprezentarea activităților cu criptomonedă în contabilitate ar fi mai ușoară dacă ar exista o încadrare expresă a acestora în standardele contabile. Fiscal, societatea ar ști care sunt cheltuielile deductibile și cum anume și-ar putea optimiza profitul.

Chiar și o societate cu o astfel de activitate, prin corecta impozitare a veniturilor/profiturilor sale ar contribui la redresarea economică a statelor afectate de pandemia de coronavirus. Având în vedere momentul în care ne aflăm, sprijinul care poate veni din partea statelor și a organismelor internaționale cu putere de decizie, prin simple trimiteri exprese la criptomonede ar putea stimula înființarea de mai mulți operatori economici și ar susține o creștere economică pe unul dintre segmentele de interes actuale ale pieței.

Cu siguranță redresarea economică nu este un act de magie și presupune efort din partea tuturor actorilor de pe piață, inclusiv din partea statelor, iar profesioniștii contabili sunt actorii de bază care pot face posibilă atingerea unui astfel de deziderat cu impact major în economie.

Bibliografie

Court of Justice of the European Union. (2015). Press release No 128/15. Judgement in Case C-264/14 Skatteverket v David Hedqvist

Direcția Generală Antifraudă Fiscală, Agenția Națională de Administrare Fiscală, *Prejudiciu de peste 400.000 euro cauzat prin nedeclararea veniturilor obținute din vânzarea OneCoin*, Available on the Internet: <<http://www.antifrauda.ro/Prejudiciu-de-pest-400.000-euro-cauzat-prin-nedeclararea-veniturilor-ob%C8%9Bnute-din-v%C3%A2nzarea-OneCoin-a-285.html>>

Drăgan A. (2018). Study: One in ten Romanians have a cryptocoin and 33 percent want to buy one. *Business Review*. Available on the Internet: <<https://business-review.eu/money/study-one-in-ten-romanians-have-a-cryptocoin-and-33-percent-want-to-buy-one-184101>>

Grant Thornton International Ltd. (2018). Accounting for crypto assets – mining and validation issues. *IFRS Viewpoint*. Available on the Internet: <<https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2018/accounting-for-crypto-assets---ifrs-viewpoint-10.pdf>>

IASB. (Iulie 2018). Transactions involving commodities and cryptocurrencies. *IASB Agenda 12D*. Available on the Internet: <<https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/july/iasb/ap12d-ias37.pdf>>

IASB. (Iunie 2019). *Holdings of Cryptocurrencies (Project)*. Available on the Internet: <<https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/agenda-decisions/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>>

Madeira, A. (2017). *How to Choose and Connect to a Bitcoin Mining Pool?* Available on the Internet: <<https://www.cryptocompare.com/mining/guides/choose-a-bitcoin-mining-pool-and-how-to-connect/>>

Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. Available on the Internet: <<https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>>

ISCA 2021

OECD (2020), *Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues*, OECD, Paris. Available on the Internet: < www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policyissues.htm>

Păunescu M, Popa A., Ciobanu R, Propuneri privind înregistrarea în contabilitate a criptomonedelor potrivit reglementărilor contabile românești, *CECCAR Business Review*, No 9/2020, pp. 11-24, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.09.02>

Procházka, David. (2018). Accounting for Bitcoin and Other Cryptocurrencies under IFRS: A Comparison and Assessment of Competing Models. *The International Journal of Digital Accounting Research*. Available on the Internet: <https://www.researchgate.net/publication/328894135_Accounting_for_Bitcoin_and_Other_Cryptocurrencies_under_IFRS_A_Comparison_and_Assessment_of_Competing_Models P. 172. >